

NOTAT

OPPDRA Guleslettene vindkraftverk – KU	OPPDRA SLEDER Ingunn Bjørnstad	DATO 2013-04-18
OPPDRA SNUMMER 145196	OPPRETTET AV Lars Erik Andersen	

Konsekvensvurdering av Guleslettene vindkraftverk – Oppdatert kunnskapsgrunnlag naturmangfold

På vegne av Guleslettene vindkraft AS har Sweco Norge AS utarbeidet konsekvensutredning for Guleslettene vindkraftverk i Bremanger og Flora kommuner. Denne ble sendt inn til NVE i 2011 og er nå til konsesjonsbehandling. NVE har vurdert at det er behov for oppdatert kunnskap om naturmangfold for å sikre et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for vedtak i saken.

Dette notatet tar for seg eventuelle nye opplysninger om biologisk mangfold i influensområdet til vindkraftverket, vurdering etter ny rødliste for naturtyper (Artsdatabanken 2010) og sammenhengen mellom denne og DN-håndbok 13 (Gaarder m. fl. 2012), samt samlet belastning jf. Naturmangfoldloven § 10. Det er også supplert med ny generell kunnskap om hubros bruk av høyereliggende områder.

Biologisk mangfold – Oppdatert informasjon

Nye registreringer i databaser

For å få oppdatert informasjon omkring eventuelle biologiske verdier i vindkraftverkets influensområde er karttjenestene Artskart og Naturbase undersøkt.

I planområdets sør-østre del, ved Myklebustfjellet, viser artskart nye registreringer av fugleartene blåstrupe, heilo, steinskvett, ravn, gråsisik, bokfink, rødstrupe, jernspurv, ringtrost, gjøk, heipiplerke, løvsanger, lirype og strandsnipe. Den sistnevnte rødlistet *nært truet*. Alle disse er vanlige arter for denne type habitat i regionen og trenger ingen ytterligere vurdering utover det som er omtalt under kapitlet om Biologisk mangfold i den foreliggende konsekvensvurderingen.

I samme område er det også gjort registrering av fire lavarter. Ingen av disse er rødlistet eller tilfører området betydelig verdi for biologisk mangfold, utover det som er nevnt i konsekvensutredningen.

Utover dette er det ingen nye artsregistreringer i Artskart.

Det er ingen nye registreringer av artsforekomster, viltområder eller prioriterte naturtyper knyttet til vindkraftverkets influensområde i Naturbase.

Hubro – Ny generell kunnskap

Etter innsendelse av konsekvensutredningen er det tilkommet ny kunnskap om den rødlistede arten Hubro (*sterkt truet* – EN) sin bruk av høyereliggende områder, som viser at hubro i større grad enn tidligere antatt, kan bruke slike områder til næringssøk. I den innsendte konsekvensutredningen er det vurdert at arten har tilhold i lavereliggende områder, men at det ikke kan utelukkes at den også bruker planområdet. Etter innsendelse er det blitt gjennomført undersøkelser i kystnære, høyereliggende områder i Snillfjord kommune, Sør-Trøndelag, der et individ fikk påmontert radiosender for kartlegging av hubros bruk av høyereliggende områder. Dette viste at arten brukte det høyereliggende planområdet regelmessig som jaktområde i sommermånedene (Øien 2011).

Det antas derfor at også planområdet til Guleslettene vindkraftverk kan bli brukt i noe større grad som jaktområde for arten, enn det som fremgår av konsekvensutredningen. På bakgrunn av dette kan kollisjonsrisikoen og den negative påvirkningen av vindkraftverket være noe større for hubro enn det som er konkludert i utredningen.

Vurdering etter nye rødlistet

Rødlistede arter

I den innsendte konsekvensutredningen er verdisetningen av rødlistede arter basert på den nyeste rødlista fra 2010 (Kålås m.fl. 2010). Det trengs derfor ikke videre oppdatering av dette temaet.

Rødlistede naturtyper

Etter innsending av konsekvensutredningen har artsdatabanken utgitt Norsk liste for naturtyper (Lindgaard & Henriksen 2011) som er et verktøy innen forvaltning av naturtyper og naturmangfold. Gjennom denne listen er det gjort vurderinger av naturtypers risiko for å forsvinne fra norsk natur, og naturtypene er plassert i rødlistekategorier avhengig av hvor stor denne risikoen er. Videre er sammenhengen mellom rødlista for naturtyper sammenlignet med naturtypene som er beskrevet i Direktoratet for naturforvaltnings håndbok 13, og graden av sammenfall vurdert i en rapport utarbeidet av Gaarder med flere (2012). Her beskrives blant annet de rødlistede naturtypenes avgrensning og verdisetning nærmere.

Naturtypene "Innsjø" og "Elveløp" har rødlistestatus *nært truet* (NT) (Lindgaard & Henriksen 2010), og finnes i tilknytning til planområdet for Guleslettene vindkraftverk. Disse er rødlistet på grunn av at en stor andel av innsjøer og elver i Norge er vurdert å ha redusert tilstand. Hovedårsakene til redusert tilstand antas å være eutrofiering, forsuring og vannkraftregulering. Innsjø og elveløp dekker i praksis det meste av Norges ferskvannsføremster og det derfor ikke hensiktsmessig med en felles verddivurdering av disse (Gaarder m.fl. 2012). Forekomstene av naturtypene "innsjø" og "elveløp" i planområdet har ikke utforminger eller egenskaper som

2 (7)

NOTAT
2013-04-18

skulle tilsi at de kommer ikke inn under andre rødlistede naturtyper knyttet til ferskvann, og det gis dermed ikke noen egen verdi på disse.

Naturtypen "Åpen myrflate" har rødlistestatus nært truet og omfatter alle områder med våtmark som tilfredsstillende myrdefinisjonen. I planområdet er det kun små partier med fattigmyr tilknyttet vannforekomster. Disse vurderes til å være av for små til å falle inn under denne naturtypen.

Utover dette er det ikke registrert kystlynghei eller andre rødlistede naturtyper i influensområdet til vindkraftverket. Alle deler av planområdet er ikke befart, men datagrunnlaget for temaet anses som godt. Området fremstår i helhet som forholdsvis godt, homogent og eksponert, med lavvokst, fattig fjellvegetasjon og noe tettere vegetasjon enkelte steder. Potensialet for andre forekomster av rødlistede naturtyper, herunder "Nordvendt kystberg" og «kystlynghei» anses som lite.

Samlet belastning

I henhold til naturmangfoldloven § 10 skal det gjøres en vurdering av tiltakets bidrag til den samlede belastningen på forekomster av verdifulle naturtyper, herunder rødlistede-, prioriterte- og utvalgte naturtyper, økosystemer som har viktige økologiske funksjoner for truede arter i Norsk rødliste for arter, samt prioriterte- og rødlistede arter.

Bidrag til samlet belastning i regionen

Guleslettene ligger i en region der landskapets høyreiste formasjoner og dype daler gjør at den menneskelige aktiviteten, og dermed også det største bidraget til samlet belastning på biologisk mangfold, er knyttet til de lavereliggende områdene ned mot havet og i dalbunnene. Likevel er det flere typer inngrep i regionen som bidrar til et visst press på de samme biologiske verdiene, som de som blir påvirket av Guleslettene vindkraftverk.

Det er planer om flere vindkraftverk i kystnære strøk i regionen og det er sendt inn søknader på fire andre vindkraftverk på strekningen fra Guleslettene og nordover til Stadt. De to nærmeste ligger henholdsvis 10 og 15 km fra planområdet for Guleslettene vindkraftverk. Mehuken kraftverk, ca. 30 km nord for Guleslettene, er allerede utbygget med 13 turbiner.

Planområdet ligger i en region hvor det er stort potensiale for vannkraft, og en rekke vassdrag er påvirket av utbygging. I tillegg er det gitt konsesjon til flere kraftverk og en rekke søknader ligger til behandling hos NVE. I tillegg til å påvirke det biologiske mangfoldet knyttet til vassdraget, medfører slike prosjekter også inngrep som f.eks. veibygging, som påvirker tilsvarende biologiske verdier som finnes i planområdet. Det er også andre tiltak som blant annet veifremføringer i høyereliggende områder, som bidrar til et visst press på lignende biologiske verdier i regionen.

Verdifulle naturtyper

Det er ingen kjente lokaliteter med prioriterte (DN-håndbok 13), utvalgte naturtyper (jfr. Naturmangfoldloven § 52) eller rødlistede naturtyper med særegen verdi (Lindegaard & Henriksen 2010, Gaarder med flere 2012), som vil bli påvirket av tiltaket. Det vurderes å være lite potensial for verdifulle naturtyper i influensområdet og tiltaket vurderes å ha ubetydelig til liten negativ konsekvens på temaet. Guleslettene vindkraftverk anses ikke å bidra nevneverdig til økt samlet belastning på verdifulle naturtyper i regionen.

Flora – Rødlistede og prioriterte arter

Av flora er praktdraugmose (VU) den eneste rødlistede arten som er registrert i området (se konsekvensutredning). I områder der praktdraugmose finnes vil arten forsvinne dersom veiene eller turbinene legges rett over artslokalitetene. Sannsynligheten for at dette skjer er i midlertidig liten. Det bør likevel vurderes å kartlegge de berørte områdene for forekomst av arten før oppstart av anleggsfasen. Praktdraugmose har begrenset utbredelse til vestland fylkene og det er i hovedsak klimatiske endringer og redusert drift av kulturlandskap som truer bestanden. I regionen er det en rekke registreringer av arten, og det regnes med et betydelig mørketall. Påvirkning på arten i fylket gjør at det er noe press på arten, men Guleslettene vindkraftverk anses å bidra i liten grad til dette.

Utover dette er det ikke registrert noen rødlistede eller prioriterte floraarter som vil bli påvirket av planene.

Funksjonsområder for truede dyrearter

Planområdet innehar flere funksjonsområder for dyrearter, og enkelte av disse funksjonsområdene er også viktige for tilstedeværelsen av rødlistede arter. Flere rødlistede fuglearter og pattedyr er registrert i tilknytning til planområdet, og enkelte av disse vurderes å bli påvirket negativt av tiltaket. Guleslettene vindkraftverks bidrag til samlet belastning på viktige økologiske funksjonsområder for disse artene beskrives under:

Innsjøer og mindre vannforekomster er viktige økologiske funksjonsområder for en rekke fuglearter, og brukes til både næringssøk, hekkeområde og generelle leveområder. Av de registrerte rødlistene artene i planområdet er det spesielt makrellternen (VU), fiskemåken (NT), strandsnipa (NT) og storlom (NT) som bruker disse områdene. Oter (VU) kan også bruke de lavereliggende delene til næringssøk. Generell utbygging i lavlandet og spesielt vannkraftutbygging med regulering av magasiner bidrar til at det er press på denne typen funksjonsområder i regionen, både i høyere- og lavereliggende områder.

Det er få innsjøer av betydelig størrelse som vil bli påvirket av Guleslettene vindkraftverk, men flere mindre vannforekomster vil få redusert sin verdi som funksjonsområde for disse artene grunnet menneskelig tilstedeværelse og/eller andre direkte påvirkninger. Likevel er det andre påvirkninger som vannkraftutbygging, forurensing og annen menneskelig tilstedeværelse som bidrar betydelig mer til den samlede belastningen på funksjonsområdet enn det som gjelder for

vindkraftverk. Guleslettene vindkraftverk vurderes derfor kun i å bidra i liten grad til den samlede belastningen på funksjonsområdene innsjøer og mindre vannforekomster.

Kystnære jaktområder for rovfugl: Planområdet inngår som jaktområde for en rekke rovfugl, deriblant den rødlistede arten jaktfalk (NT). Området kan også bli brukt i noen grad som jaktområde for hubro (EM). Det er en rekke tilsvarende områder over skoggrensen som brukes til jaktområde for rovfugl i regionen, og hoveddelen av disse fremstår fortsatt som urørt. Likevel må det tas i betraktning at flere av disse artene krever relativt store områder, spesielt i næringsøk. En rovfuglbestand er også ofte begrenset til relativt få individer, så et frafall av enkelte individer kan derfor ha stor betydning for bestanden, både lokalt, men også regionalt. Guleslettene vindkraftverk er vurdert til å ha middels negativ påvirkning på områdets funksjon som jaktområde for rovfugl, og dette innebærer dermed betydelige negative konsekvenser på funksjonsområdet. Ved realisering av alle de planlagte vindkraftverkene i regionen vil det være et stort press på kystnære jaktområder for rovfugl, og Guleslettene vindkraftverk vil bidra betydelig til den samlede belastningen.

Leveområde for jerv: Jerv (EN) registreres en sjelden gang på streif, men vi kjenner ikke til at området har noe verdi for arten. Regionen inngår heller ikke i forvaltningens tiltenkte områder for arten, og det ønskes derfor ikke jerveynglinger her. Ettersom det er disse forvaltningsprinsippene som bidrar til presset på eventuelle forekomster av arten i regionen, vil ikke en realisering av Guleslettene vindkraftverk bidra i den samlede belastningen på arten eller funksjonsområde.

Rødlistede dyrearter

Oter (VU) driver sporadisk næringsøk i området, men vi kjenner ikke til andre funksjonsområder for arten i influensområdet. Artens nedgang er mest markant i Midt-, og Nord-Norge, og antas ikke at det er et utpreget press på arten i regionen. Det er også andre trusselfaktorer enn de påvirkningene som følger av utbygging av vindkraftverk, som har ført arten på rødlisten. Guleslettene vindkraftverk vurderes derfor å bidra kun i ubetydelig grad til samlet belastning på arten i regionen

Makrellterne (VU) har vist sterk nedgang i hekkebestanden på Vestlandet og det er et betydelig press på arten i regionen. Hovedhabitatet er saltvannsystemer og kysttilknyttede fastmarkssystemer, og trusselen regnes å være påvirkning fra andre arter og menneskelig tilstedeværelse. Arten har ikke kjente funksjonsområder som vil bli påvirket ved realisering av Guleslettene vindkraftverk, og det forventes derfor at tiltaket kun bidrar i ubetydelig grad til den samlede presset på makrellterna.

Fiskemåke (NT) er under et samlet press, spesielt sør- for Stadt, og påvirkning fra stedegne arter, menneskelig forstyrrelse og høsting gjør at det også er et press på arten i regionen. Det er også sannsynlig at arten hekker i området knyttet til Guleslettene vindkraftverk. Likevel er det faktorer i andre områder som påvirker arten mer, og tiltaket anses derfor kun å bidra til den samlede presset i liten grad.

Strandsnipe (NT) hekker i tilknytning til de fleste vassdrag i Norge og er en av våre vanligste vadere. Denne er på rødlisten grunnet bestandsnedgang i Sverige, mens den norske bestanden anses fortsatt som stabil (Artsportalen). Arten er tilknyttet vassdragsmiljø både i lavlandet og høyereliggende områder, og er slik sett utsatt for en viss samlet belastning fra ulike typer inngrep i regionen, da spesielt vassdragsinngrep. Guleslettene vindkraftverk vurderes kun å bidra i liten grad til samlet belastning på arten.

Stær (NT) er på rødlisten grunnet påvirkning utenfor Norge samt omlegging av landbruket. Det er derfor også et visst press på arten i regionen. Arten er sterkt knyttet til jordbruksmark og menneskeskapte biotoper, og anses ikke å ha spesiell tilknytning til influensområdet. Planene vil derfor ikke bidra i nevneverdig grad på det samlede presset her.

Storlom (NT) har hatt nedgang i Sogn og Fjordane de siste 20 årene, som et resultat av blant annet vannkraftutbygging. Dette, kombinert med menneskelig forstyrrelse har medført et betydelig press på arten i regionen. Til tross for at andre påvirkningsfaktorer bidrar mer til den samlede belastningen på arten, vil også Guleslettene vindkraftverk kunne bidra i betydelig grad gjennom økt menneskelig tilstedeværelse og kollisjonstrussel i området.

Jaktfalk (NT) er på rødlista grunnet liten hekkende bestand i Norge, og det er få registreringer av arten i regionen. Det anses likevel ikke å være noe stort press på arten nå, men ved realisering av de planlagte vindkraftverkene vil presset bli betydelig. Guleslettene vindkraftverk vil da bidra i betydelig grad på den samlede belastningen på jaktfalken.

Hønsehauk (NT) er på rødlista grunnet liten reproduserende bestand og pågående bestandsreduksjon, og ettersom arten er knyttet til fastmarksskog som ofte er gjenstand for hogst, er det et visst press på arten. Guleslettene vindkraftverk vil ikke påvirke slike habitat betydelig og tiltaket anses ikke å bidra til den samlede belastningen på arten.

Jerv (EN): Se over, under avsnittet "Leveområde for jerv".

Kilder

Referanser

Direktoratet for naturforvaltning, 2007. Kartlegging av naturtyper – Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13, 2. utgave 2006 – oppdatert 2007.

Gaarder, G., Erikstad, L., Larsen, B. H. & Mjelde, M. 2012. Sammenhengen mellom rødlista for naturtyper og DN-håndbok 13. Inkludert midlertidige faktaark for nye verdifulle naturtyper. Miljøfaglig Utredning Rapport 2012:26. 49 s. ISBN: 978-82-8138-592-4

Kålås, J. A., Viken, Å., Henriksen, S. og Skjelseth, S. (red.). 2010. Norsk rødliste for arter 2010. Artsdatabanken, Norge. 480 s.

Lindgaard, A. og Henriksen, S. (red.) 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011. Artsdatabanken, Trondheim.

Naturmangfoldloven (nml.). LOV 2009-06-19 nr 100: Lov om forvaltning av naturens mangfold

Øien, I. J. 2011 Viktige leveområder for hubro i planlagte vindkraftanlegg og kraftlinjetrasè i Snillfjord kommune. Brev til Norges vassdrags og energidirektorat fra Norsk ornitologisk forening av 31. oktober 2011.

Databaser og karttjenester

Artskart: Artsdatabanken. <http://artskart.artsdatabanken.no/>

Artsportalen: Artsdatabanken. <http://www.artsportalen.artsdatabanken.no/>

Naturbase: Direktoratet for Naturforvaltning. <http://www.naturbase.no/>